

2020-08-24

Gem 2020/0112

Till
Socialdepartementet

En sjukförsäkring anpassad efter individen, SOU 2020:26

Sveriges läkarförbund har fått rubricerat betänkande på remiss och vill framföra följande synpunkter.

Läkarförbundet tillstyrker förslagen i sin helhet men vill framföra följande synpunkter.

För den arbetstagare som är timanställd eller "vid behovsanställd" så är villkoren vid sjukdom klart försämrade jämfört med vid en tillsvidareanställning. Läkarförbundet instämmer i utredningens slutsatser att förutsägbarheten för individen måste öka, med mindre risk för motstridiga besked och otydlig ansvarsfördelning.

Ur rättvisesynpunkt är det viktigt att den som är sjuk ska kunna vara sjuk med ersättning för sitt inkomstbortfall, annars finns det risk att anställda är sjuknärvarande på arbetet. Inte minst nu i samband med coronakrisen har risken med sjuknärvaro och smittspridning diskuterats mycket. Med många "vid behovsanställda" och timanställda inom äldreomsorgen och kommunal omvårdnad har osäkra anställningar, med dålig skydd vid sjukdom, ökat riskerna för sjuknärvaro och smittspridning avsevärt. Det är viktigt att skapa en bra lösning med ändringar i Socialförsäkringsbalken för timanställda och "vid behovsanställda".

Dagens arbetsmarknad, exempelvis vårdsektorn, är mycket beroende av timanställda och många kan vara timanställda och "vid behovsanställda" under långa tider. I nuläget får den försäkrade endast ersättning för sjuklöne dagar då man är uppsatt för arbete, andra dagar räknas man som arbetslös och ska prövas mot hela arbetsmarknaden. Detta skapar ofta en stor osäkerhet för de försäkrade. Om man inte har några avtalade arbetspass, så jämföras man med en arbetslös och får ofta en lägre sjukpenning och har inte rätt till sjuklöne.

Utredningen föreslår att den försäkrade som är "vid behovsanställd", ska få sin arbetsförmåga bedömd mot behovsanställningen om det kan antas att hen skulle ha arbetat, om hen inte varit sjuk. Bedömningen av arbetsförmågan mot arbetet på "vid behovsanställningen" ska göras tills den dag den försäkrade haft nedsatt arbetsförmåga i 90 dagar.

Sjukpenning ska då också kunna lämnas utanför det tak för arbetslösa, som är begränsande med nuvarande praxis.

Med tanke på att arbetsgivare betalar lika mycket i arbetsgivaravgifter för behovsanställda /timanställda som för tillsvidareanställda och andra arbetstagare, bedömer Läkarförbundet det som en rimlig förändring.

Läkarförbundet tycker även att det är rimligt att en behovsanställd ska kunna få ersättning vid sjukdom under de första 90 dagarna och utan ekonomisk begränsning som vid arbetslöshet.

Utredningen tar också upp frågan om partiell sjukpenning och förläggning av arbetstiden. Utgångspunkten har varit att arbetstiden ska reduceras jämnt över samma dag. Detta är ibland inte förenligt med en återgång i arbete och som utredningen konstaterar kan avsaknaden av ett flexibelt utnyttjande av sjukförsäkringen, göra att man motverkar återgång i arbete. I nuläget kan man om det finns särskilda medicinska skäl göra undantag men detta är mer komplicerat för sjukskrivande läkare och inte så flexibelt.

Läkarförbundet anser att möjligheten att förlägga deltidssjukskrivning på olika tider och dagar under en vecka är odelat positivt. Detta är något som våra medlemmar har eftersträvat länge. Det är också bra att Försäkringskassan samverkar om arbetstidens förläggning samt möjligheten till partiell sjukskrivning med flexibel arbetstid med den försäkrade, sjukskrivande läkare och den försäkrades arbetsgivare.

Läkarförbundet välkomnar också ett ökat samarbete kring rehabiliteringsplaner och arbetsåtergång med arbetsgivare, Försäkringskassan, vårdgivare och patient, med fler avstämningmöten när så behövs. I dessa sammanhang kan även företagshälsovården, som har lång erfarenhet av tidig rehabilitering tillsammans med arbetsgivare, vara en resurs.

Slutligen vill vi även påpeka att det är värdefullt att man tar tillvara de försäkrades arbetsförmåga även när det handlar om mindre omfattning. Alla vinner på att det blir en flexibel lösning för att underlätta individens återgång i arbete inte minst viktigt är detta vid psykiatriska sjukdomstillstånd och cancersjukdom.

Vänliga hälsningar

Erik Dahlman
Styrelseledamot
Sveriges läkarförbund

Eva Stina Lönngrén
Utredare, Politik och profession
evastina.lonngrén@slf.se
Direkttelefon 08-790 3441